

Proves d'accés a la universitat

Convocatòria 2014

Literatura catalana

Sèrie 3

Escolliu UNA de les dues opcions (A o B).

OPCIÓ A

1. El crític Pep Paré ha dit que a *Cròniques de la veritat oculta*, de Pere Calders, els personatges, enfrontats a uns fets que van més enllà de la lògica convencional, «són presentats com a éssers sense profunditat psicològica que naveguen entre l'astorament, la revolta i l'acceptació d'aquesta realitat extraordinària». Expliqueu aquesta afirmació i digueu dues característiques generals més dels personatges del recull, amb exemples concrets provinents dels contes.
[3 punts]
2. *Antígona*, de Salvador Espriu, acaba amb un monòleg final del Lúcid Conseller que no té cap relació amb la tradició clàssica del mite. Comenteu-ne el sentit i la intenció.
[2 punts]

3. Comenteu el poema següent, de Josep Carner, intitulat «El més vell del poble», que pertany al recull *El tomb de l'any* (1966). Tingueu en compte, sobretot, aquests aspectes (no cal tractar-los separatament ni en el mateix ordre):

- a) La referència a la situació política que es vivia al país i l'actitud que mostra el *jo* poètic davant d'aquesta realitat.
- b) L'edat que representa el mateix *jo* poètic, i les conseqüències que se'n deriven.
- c) L'estructura formal i lingüística del poema i les figures literàries més importants.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

El més vell del poble

Cap vent no mou el bri d'una esperança,
de cada núvol només cau neguit,
el destí s'enfondeix en malaurança,
potser la nit serà cent anys la nit.

5 El fat, però, no minva la frisança
pel que tant he volgut i beneït
si ma feblesa diu que ja s'atansa
l'adéu-siau del cos i l'esperit.

10 Potser ja massa dies he comptat
i en un recolze inconegut m'espera
la fi. Pugui jo caure, incanviat,

tot fent honor, per via dreturera,
amb ulls humits i cor enamorat,
a un esquinçall, en altre temps bandera.

OPCIÓ B

1. Bartomeu Rosselló-Pòrcel només va publicar dos llibres en vida, *Nou poemes* (1933) i *Quadern de sonets* (1934). Comenteu-ne les característiques principals (els temes, els motius, etc.) i il·lustreu-les amb exemples.

[3 punts]

2. En Joanot és un personatge que té un paper destacat en el desenvolupament d'alguns fets a *Mar i cel*, d'Àngel Guimerà. Expliqueu qui és i quin és el sentiment que l'acompanya al llarg de tota l'obra.

[2 punts]

3. Comenteu aquest fragment de la novella *Jardí vora el mar*, de Mercè Rodoreda (capítol VI). Tingueu en compte, sobretot, aquests aspectes (no cal tractar-los separatament ni en el mateix ordre):
- a) La contextualització del fragment en l'obra i la relació amb el punt de vista.
 - b) La presència del món natural.
 - c) Les relacions amoroses.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

El primer tros que vaig llegir va ser el de la baralla amb en Francesc, al carrer. Vaig anar més endarrera. Parlava de com s'havia anat enamorant, molt de mica en mica. A les nits d'estiu es trobaven al carrer d'Elisa, caminaven agafats de la mà fins a la placeta dels arbres i s'aturaven a sota dels pebrers. Quan tenien catorze anys i estaven dos o tres dies sense veure's, ella anava a buscar flors a casa d'ell. Si la convidaven a dinar, ell es quedava estones mirant-la amb els ulls encantats. Li explicava les lliçons i l'ajudava a fer els problemes. Ella li buscava trèvols de quatre fulles al jardí del col·legi i els hi ficava al llibre d'història quan anava a estudiar a casa d'ell.

Parlava molt d'un vestit que ella havia dut un estiu. I tot d'una em vaig recordar dels vestits de la meua Cecília. De color de flor de romaní. No hi havia res igual, però em sembla que s'havien estimat com ens havíem estimat amb la Cecília. Un dia que havia plogut molt fort, ell s'havia passat la nit escoltant l'aigua de la riera que baixava corrent; l'endemà, ella li va dir que havia pensat en ell tota la nit. Després començava a parlar d'en Francesc, i es veu que tots dos se'n reien. A ella no li agradava perquè era ric i presumia massa. I el pobre Eugeni, a la llibreta, deia que ella se li anava tornant bonica com un àngel.

La Mariona es va aixecar i va mirar per la finestra.

—¿No se't fa massa tard?

Em va dir que no i es va tornar a asseure. Jo vaig anar llegint. Em saltava fulls perquè tenia ganes d'acabar. Pensava en la Cecília, que se m'havia mort tan jove.

Un dia, ella va començar a tenir por. Acabava de fer divuit anys. Li va agafar por de cosir tota la vida, fins que es morís.

Institut
d'Estudis
Catalans

Proves d'accés a la universitat

Convocatòria 2014

Literatura catalana

Sèrie 4

Escolliu UNA de les dues opcions (A o B).

OPCIÓ A

1. El recull *El cor quiet* (1925), de Josep Carner, assenyalava una evolució respecte de l'etapa anterior, la qual s'havia emmarcat dins del Noucentisme. Expliqueu les característiques principals d'aquesta etapa anterior i comenteu els canvis temàtics i estètics més notoris a partir del recull esmentat. Exemplifiqueu-ho fent referència a poemes de totes dues etapes.
[3 punts]
2. Els personatges dels contes del recull *Cròniques de la veritat oculta*, de Pere Calders, parteixen sovint d'una situació que es veu pertorbada per la irrupció d'algun fet que trenca les normes de la lògica. Expliqueu com reaccionen els personatges del recull, quines característiques tenen i exemplifiqueu-ho a partir d'un conte que us sembli significatiu.
[2 punts]

3. Comenteu el fragment següent de *Mar i cel*, d'Àngel Guimerà (acte II, escena VII). Tingueu en compte, sobretot, aquests aspectes (no cal tractar-los separatament ni en el mateix ordre):

- a) Contextualitzeu aquest monòleg en l'obra. Podeu explicar a què es refereix quan diu: «I això de l'hora / que ella em volgué matar!» o «Ah!, que vagi a l'harem!».
- b) L'afirmació inicial «Que estrany que sóc!» mostra el Saïd perplex. Descriuiu aquest personatge tal com apareix en el fragment.
- c) Analitzeu els aspectes més destacats del llenguatge d'aquest text.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

SAÏD: Que estrany que sóc! Hi ha cops que donaria
per ser ja en terra aquesta nau, i d'altres
voldria que la costa sempre, sempre
nos fugís al davant sens mai tenir-la.
Mes, què passa en mon ser? I això de l'hora
que ella em volgué matar! I com s'explica
que jo la perdonés? Doncs ara sento
no haver-la mort i trepitjat, per rompre
l'encís que em lliga a aqueixa dona estranya,
que no sé què hi ha en ella, que no és feta
com les altres ho són; que és aromosa
d'una aroma que ofega i embriaga,
i fa plorar per dintre i esborrona! (*Pausa.*)
Ah!, que vagi a l'harem! (*Pausa.*) Mes jo podia
no portar-la a son pare tan de pressa.
Jo podia llavors, quin greu!, al cloure
ella els ulls decandida, com no em veien,
pendre en les mans son cap, i contemplar-la
dolçament fit a fit i a flor de llavi,
aguantant-me el respir i els salts dels muscles!...
I al sentir-me morir, sa galta freda
acostar-la a ma galta xardorosa,
estrènyer-la a mon pit, i al rebregar-la
dins mes grapes d'acer com flor de liri,
ofegar-la a petons i fer-la meva
amb l'instint de la fera i del salvatge!
Si ara aquí la tingués com aquell vespre!...
 (*Canviant de sobte la feresa en dolçura.*)
Si ara aquí la tingués, una altra volta
com a un nin a son pare la duria,
sens mirar-la tan sols, que em fa vergonya!

OPCIÓ B

1. Isabel Graña ha escrit a propòsit d'*Antígona*, de Salvador Espriu, que «l'acció es desenvolupa al llarg de tres actes amb una tensió que esdevé creixent; presenta el nus inicial, el desenvolupament dels fets i el desenllaç». Partint d'aquesta afirmació, comenteu com es desenvolupa la trama en relació amb l'estructura tripartida de la tragèdia.
[3 punts]

2. Tal com assenyala la bibliografia sobre Bartomeu Rosselló-Pòrcel, el foc és una de les imatges més recurrents i complexes de la seva obra poètica. Comenteu aquesta afirmació i il·lustreu l'anàlisi dels significats de la imatge del foc amb exemples extrets de la selecció de poemes que heu llegit.
[2 punts]

3. Comenteu aquest fragment de la novella *Jardí vora el mar*, de Mercè Rodoreda (capítol iv). Tingueu en compte, sobretot, aquests aspectes (no cal tractar-los separatament ni en el mateix ordre):
 - a) La contextualització del fragment en l'obra.
 - b) El punt de vista i la tècnica narrativa.
 - c) La funció del secret i la intriga en la construcció de la trama narrativa.
 [5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

S'havia fet de nit. Els vaig acompanyar fins a la porta de la casa, que estava oberta, i no vaig haver de dir res perquè de seguida els van conèixer. La senyoreta Rosamaria, quan la senyora Paulina anava per abraçar-la, es va enretirar una mica, i el senyor Andreu, que va adonar-se'n, va agafar la senyora Paulina pel braç i la va apartar. Jo vaig anar-me'n. Amb el jardí fosc i la tribuna il·luminada era com si els tingués a tocar, però no acabava d'entendre què deien. Els veia tots els moviments de les mans i de la cara. Al cap d'una estona van quedar els vells sols amb la senyoreta. Enraonaven tots tres i la senyoreta de tant en tant arronsava les espatlles. Devien estar-s'hi una mitja hora. Potser una mica més. Quan vaig veure que els vells s'aixecaven vaig anar cap al reixat. El senyoret Francesc els va acompanyar.

—¿De debò no volen que els dugui amb el cotxe? Són cinc minuts d'aquí a l'estació.

—Anar amb cotxe em mareja —deia ella—. Més m'estimo anar-hi a peu. Tenim temps de sobres.

El senyoret els va dir que els anessin a veure un altre dia, però que avisessin. Quan se'n van haver anat vaig esperar-me fins que vaig veure que havia entrat a la casa, i els vaig seguir. D'esquena, eren com dues figuretes. A l'últim vaig aconseguir-los i els vaig preguntar si havien sabut alguna cosa de l'Eugeni, i van moure el cap que no.

Institut
d'Estudis
Catalans